

Provincie, 7 juni 2022

Gebiedsontwikkeling Steengroeve

Winterswijkse schatten uit het verleden
doorgeven aan de toekomst

Steengroeve en omgeving

Inhoud presentatie

- **Centrale doelstelling**
- **Historie in vogelvlucht (1930 – 2019)**
- **Dragers van het RAK (Ruimtelijk Afspraken Kader)**
 - Sibelco
 - Natura 2000
 - Steengroeve Museum
- **Overige ontwikkelingen**
 - Camping
 - Steengroeve Theater
 - Natuurmaatregelen
- **Complexiteit – integraliteit – financiën**
 - Eigendommen, verweving, grondruil
 - Stakeholders
 - Relevante thema's
 - Financiën
- **Actualiteit en rol gemeente**
 - Urgentie
 - Rollen en verantwoordelijkheden
 - Projectmatige coördinatie en regie

Doel gebiedsontwikkeling

“Winterswijkse schatten uit het verleden doorgeven aan generaties van de toekomst.”

Het gebied rond de steengroeve is het meest unieke stukje grond van Winterswijk, van de Achterhoek, maar zelfs van de wereld. Hier brengt Sibelco schatten naar boven, die je nergens anders ter wereld vindt. Die schatten bieden ons informatie over het ontstaan van nieuw leven. Bovendien zorgt de kalkrijke bodem in het gebied ook voor een bijzondere natuur boven de grond. Hier kun je tijdens een heerlijke wandeling door de natuur zeldzame planten en dieren tegenkomen.

Op al die schatten, onder én boven de grond, zijn we enorm trots. We hebben goud in handen. En dat mag de wereld weten! Nu en in de toekomst. met het Steengroeve museum kunnen we dit ook waarmaken. We zijn dus zuinig op dit stukje Winterswijk. Samen met alle partijen die al dan niet in dit gebied leven of werken, zetten we in op het overdragen van deze schatten aan volgende generaties.

1933 – steen- en kalkgroeve

1989: groeve 2 naar Staatsbosbeheer

Perspectief in crisistijd

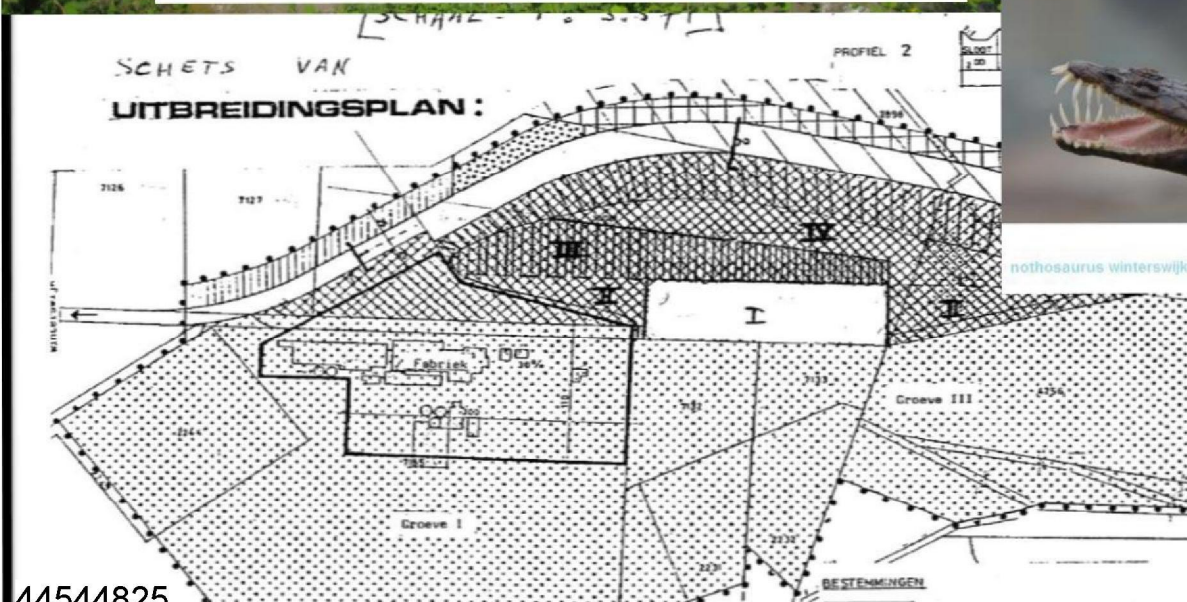
1990: open dagen Sibelco

Fondsen naar Naturalis

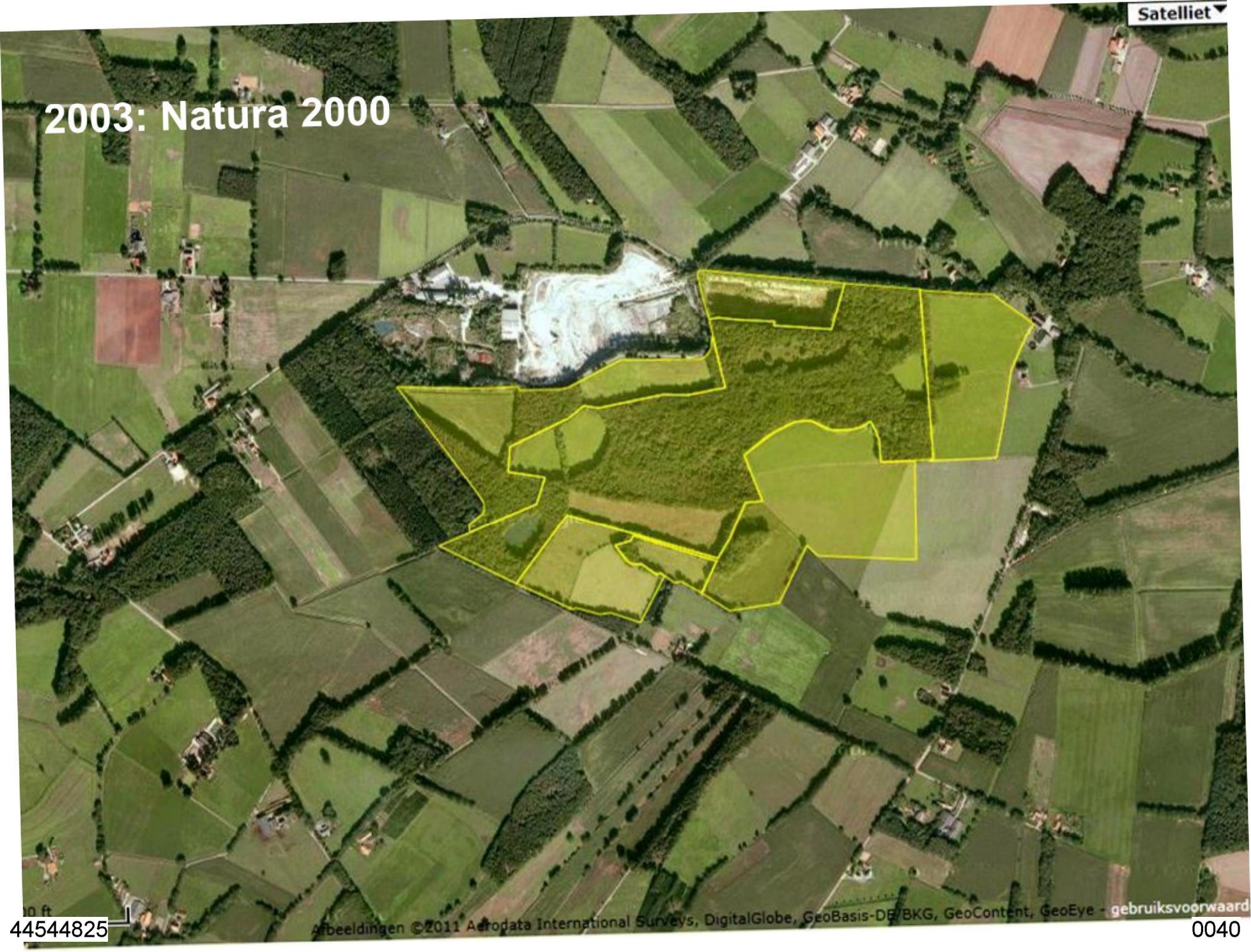
1980: wegverlegging t.b.v. groeve 4

44544825

0040

2003: Natura 2000

Historie in vogelvlucht (2)

De situatie:

- Dit gebied is aangewezen als Natura 2000 gebied;
- Een deel van het gebied was destijds van Sibelco;
- Het betreft het deel waar de kalk vrijwel aan het oppervlak komt en daardoor voor natuurgebied interessant is;
- In 2003 is het, na bezwarenprocedure, definitief aangewezen als natura 2000 gebied;
- Met de provincie heeft een grondruil plaatsgevonden om de toekomstige bedrijfsvoering veilig te stellen;
- Met deze ruil was ook een nieuwe wegverlegging van de Steengroeveweg noodzakelijk en is vastgelegd in het Ruimtelijk Afspraken Kader (RAK);
- Vooruitlopend op de realisatie heeft de gemeente een voorlopige reservering voor de wegverlegging in de boeken staan in afwachting van de resultaten van gesprekken met de provincie.

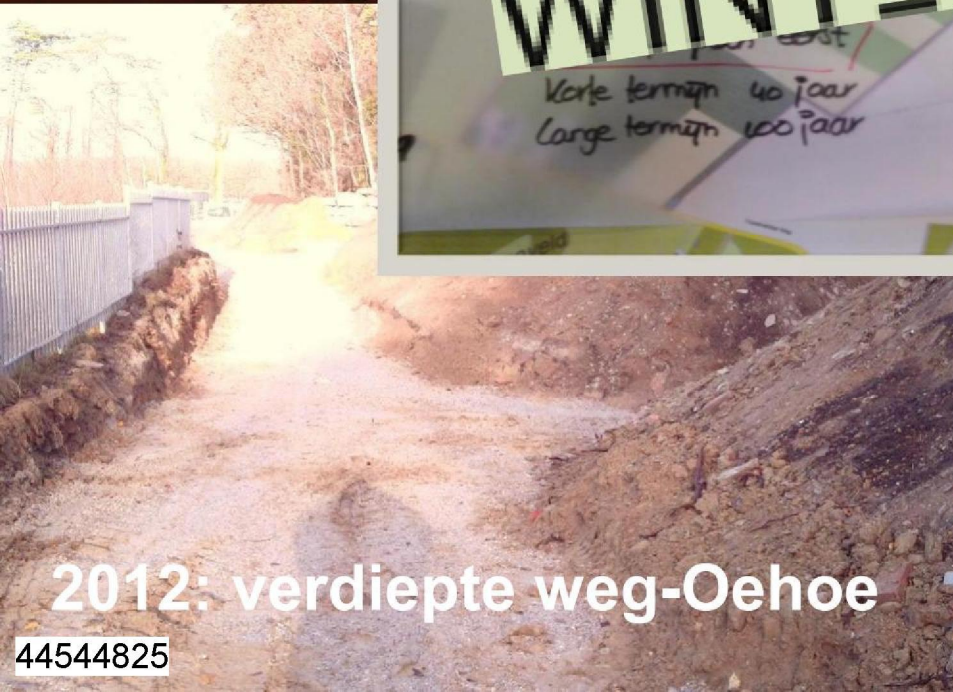
2012: Schetsschuit: om te komen tot ruimtelijke inpassing

Resultaat: participatie ten top !

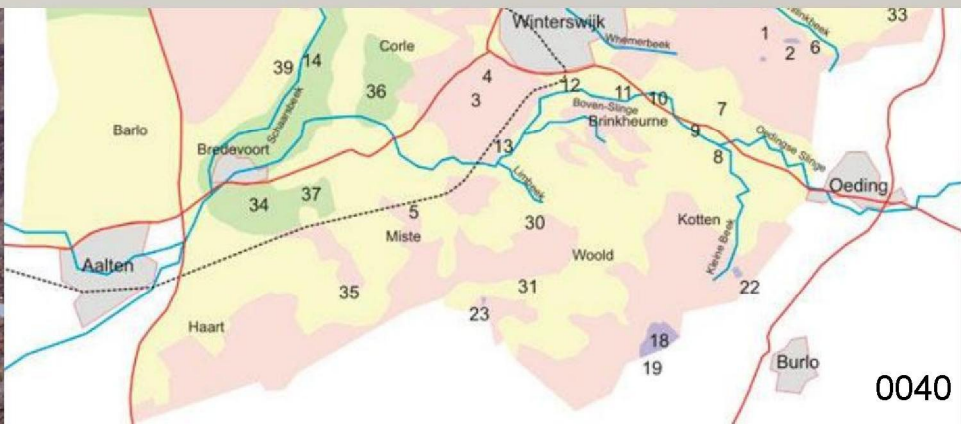
STENGROEVE
MUSEUM
WINTERSWIJK

2013

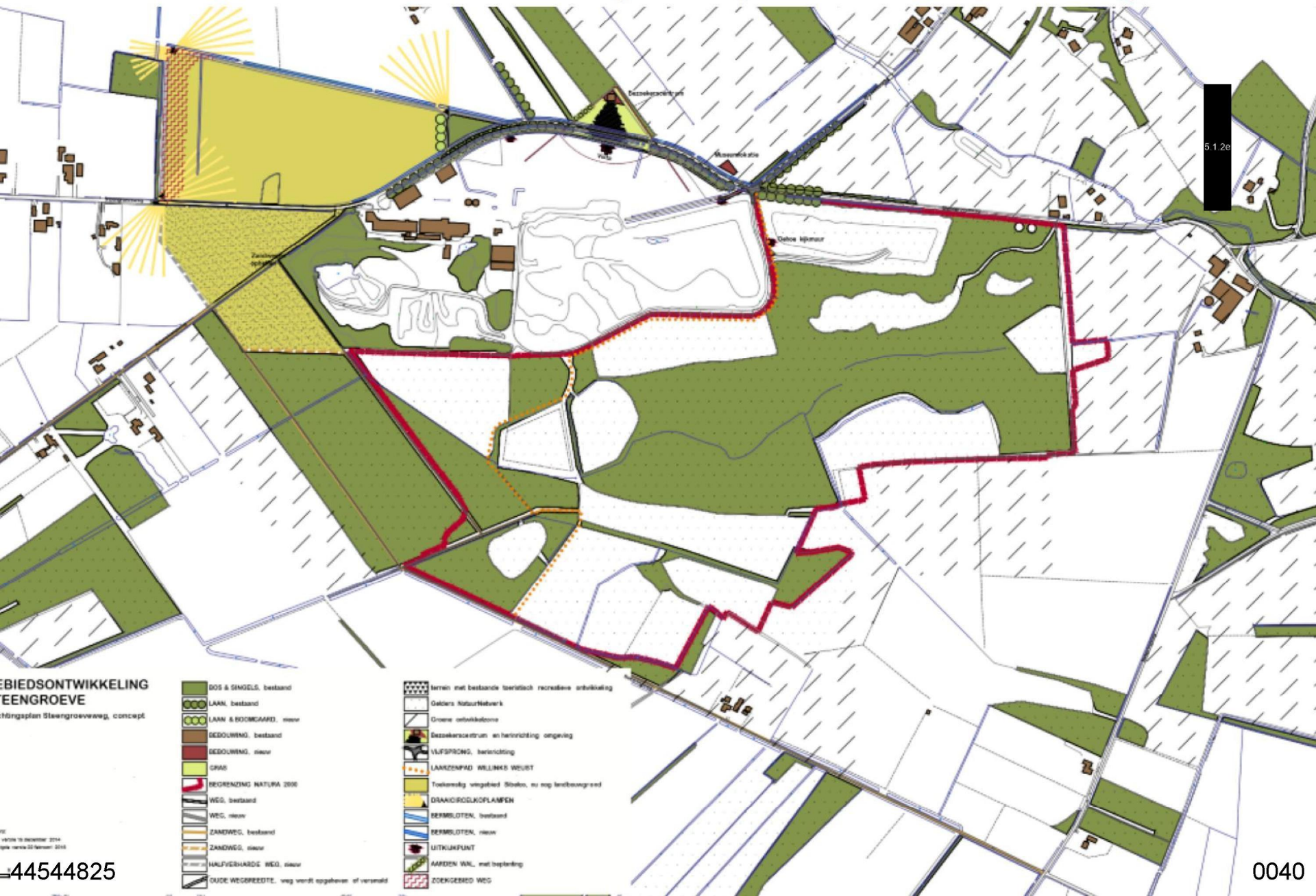
2012: verdiepte weg-Oehoe

44544825

0040

2016 en nov. 2019: Ruimtelijk Afspraken Kader vastgesteld

De dragers van de doelstelling: “Winterswijkse schatten uit het verleden doorgeven aan generaties van de toekomst.”

1. Dankzij de activiteiten van **Sibelco** worden schatten sinds 1930 blootgelegd en daar willen ze zeker de komende 60 jaar nog mee door. Daarmee zijn ze ook een sterke economische motor voor Winterswijk.

2. **Stichting Terra Temporalis** en 100% Winterswijk brengen het verleden tot leven door middel van het museum met minimaal 20.000 bezoekers per jaar. Daarmee draagt het Willinks Weust bij het aantrekken van vele duizenden bezoekers.

3. **Willinks Weust** is dankzij die schatten in de grond een bijzonder Nationaal Landschap, waar provincie en Staatsbosbeheer zorgen voor het in stand houden van de kenmerkende biodiversiteit.

Daarmee wordt het museum de volgende trekpleister met de te verwachten 20.000 tot 40.000 bezoekers (onderzoek 2022)

4. **Natuurmaatregelen** ter versterking van het cultuurhistorisch en ecologisch landschap (kans).

1. Sibelco: wat speelt er?

Omgevingsmanagement

- Handhavingsverzoek vanuit de buurt tegen gebruik type boor en beitels: PROVINCIE
- Onderzoek naar luchtkwaliteit/uitstoot gevaarlijke stoffen: PROVINCIE
- Aanpassing van het bestemmingsplan: GEMEENTE

Verduurzaming van de bedrijfsvoering

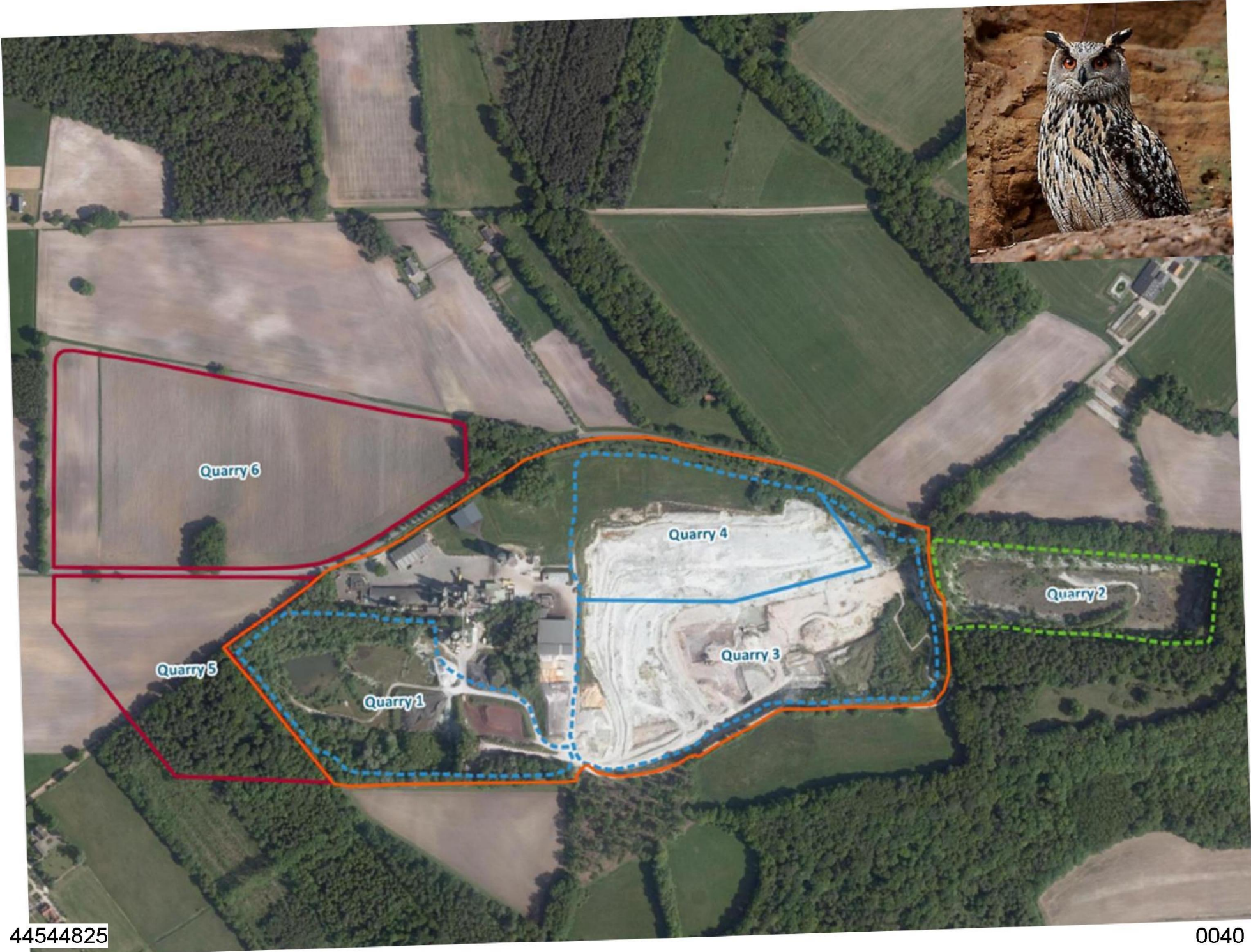
- Een zonneweide op de plek van steengroeve 5&6: SIBELCO
- Nieuwe gasleiding aanleggen om het gebruik van bruinkool te stoppen (2022): SIBELCO

Afronden werkzaamheden groeve 3&4

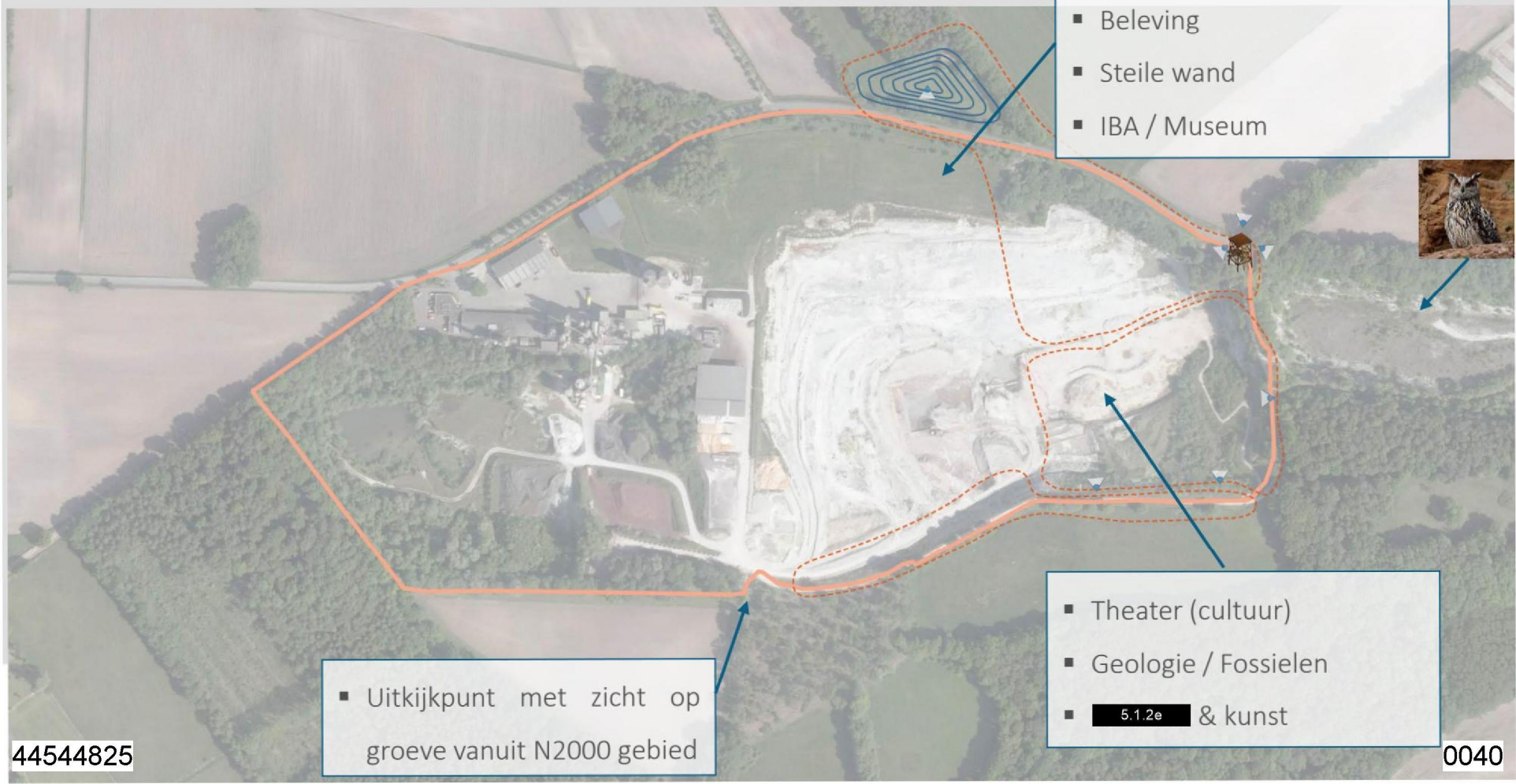
- Zodra de groeves leeg zijn, is het doel van de gemeente om het terrein gefaseerd over te nemen: GEMEENTE - SIBELCO
- Sibelco laat een gedeelte van de kalk zitten t.b.v. onderzoek Terra Temporalis: SIBELCO

Uitbreiding naar Steengroeve 1&5&6

- Er zijn grondtransacties nodig tussen Sibelco en particulieren en de gemeente: SIBELCO - GEMEENTE
- **5.1.2a** een nieuwe weg nodig om de groeves aan het terrein van Sibelco te laten grenzen: PROVINCIE – GEMEENTE - SIBELCO
- Voor groeve 1 zal een stukje bos moeten worden gekapt die wordt gecompenseerd: SIBELCO

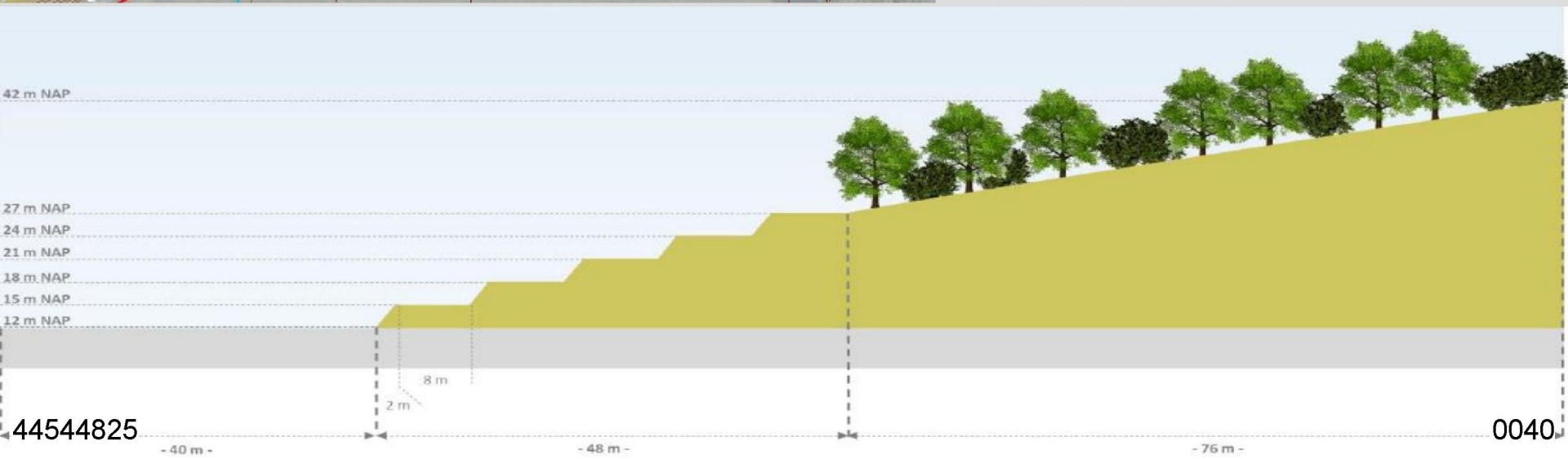

Toekomstige beleving groeve 3 & 4

Idee:
Toekomstig inrichting
Amphitheater groeve
3 & 4

2. Activiteiten Stichting Terra Temporalis

Ontwikkeling van een museum:

- Bidbook is gereed en gepresenteerd in de gemeenteraad (2021)
- Archeologisch onderzoek t.b.v. wetenschap: leren van het verleden
- Lesprogramma's: Basisschool leerlingen kunnen zelf graven en historisch materiaal onderzoeken.
- Fondsenwerving nodig (urgent):
 - Subsidies
 - Fondsen
 - Particulieren
- Bestemmingsplan

“Zeeën van tijd”

De groeve ontmoet het verhaal van 240 miljoen jaar

Het ontwerp voor het museum

Samenwerkingspartners Stichting Terra Temporalis

- Nederlandse Geologische Vereniging
- Naturalis
- Stichting Erfgoed & Nationaal Landschap W'wijk
- 100% Winterswijk
- Vogelbescherming Nederland – Oehoe werkgroep
- Museumfabriek Winterswijk
- Rijksmuseum Twenthe
- Staatsbosbeheer
- Sibelco
- Universiteit Utrecht
- Gemeente Winterswijk
- Mondriaanfonds
- Provincie
- ...

3. Activiteiten Willinks Weust (N2000)

Staatsbosbeheer en provincie Gelderland werken aan het terugbrengen van de biodiversiteit

- Het inrichtingsplan voor dit Natura 2000 gebied is de afgelopen jaren uitgevoerd (o.a. bomenkap om biodiversiteit te stimuleren, wandelpaden en uitzichtpunt over de groeve)

https://www.youtube.com/watch?v=RF0d8F_UaaM

- De Oehoe heeft van steengroeve 2 z'n thuis gemaakt, deze willen we daar graag houden.
- Plan voor beheer en onderhoud is gereed

Uitgevoerde Natura 2000 activiteiten

Maatregelenkaart
Natura 2000 Willinks
Weust (exclusief
hydrologische
maatregelen)

□ Natura 2000-gebied

P Parkeren

Maatregelen start
september 2020

5.1.2e In overmatige

Corridor

Lokaal experimenteel
plaggen/
strooiselverwijderen (en
zaaien)

Afgraven opgebrachte
grond (herstel natuurlijke
kenmerken)

Afgraven bovengrond
(fosfaat)

Plaggen/Verwijderen zode

Ingrijpen boomsoorten
samenstelling

Aanplant bomen

Aanleg wal met beplanting
(indicatief)

5.1.2e

In 2020/2021 uit te voeren
bosrandenbeheer

Laarzenpad (indicatief)

Sanering asbesthoudend
materiaal

Sanering vervuilsbron

Poel

Uitzijkpunt

Willinks Weust

Ontwerp-beheerplan Natura 2000-gebied

Januari 2022

In het westelijk deel van het gebied is een laarzenpad aangelegd. Er zijn plannen in ontwikkeling voor de bouw van een museum aan de rand van de steengroeve en voor een vakantiepark aan de zuidzijde van het gebied. In combinatie met de sowieso al toenemende trend voor het bezoeken van natuurgebieden, zal het recreatief bezoek aan het gebied daardoor naar verwachting toenemen.

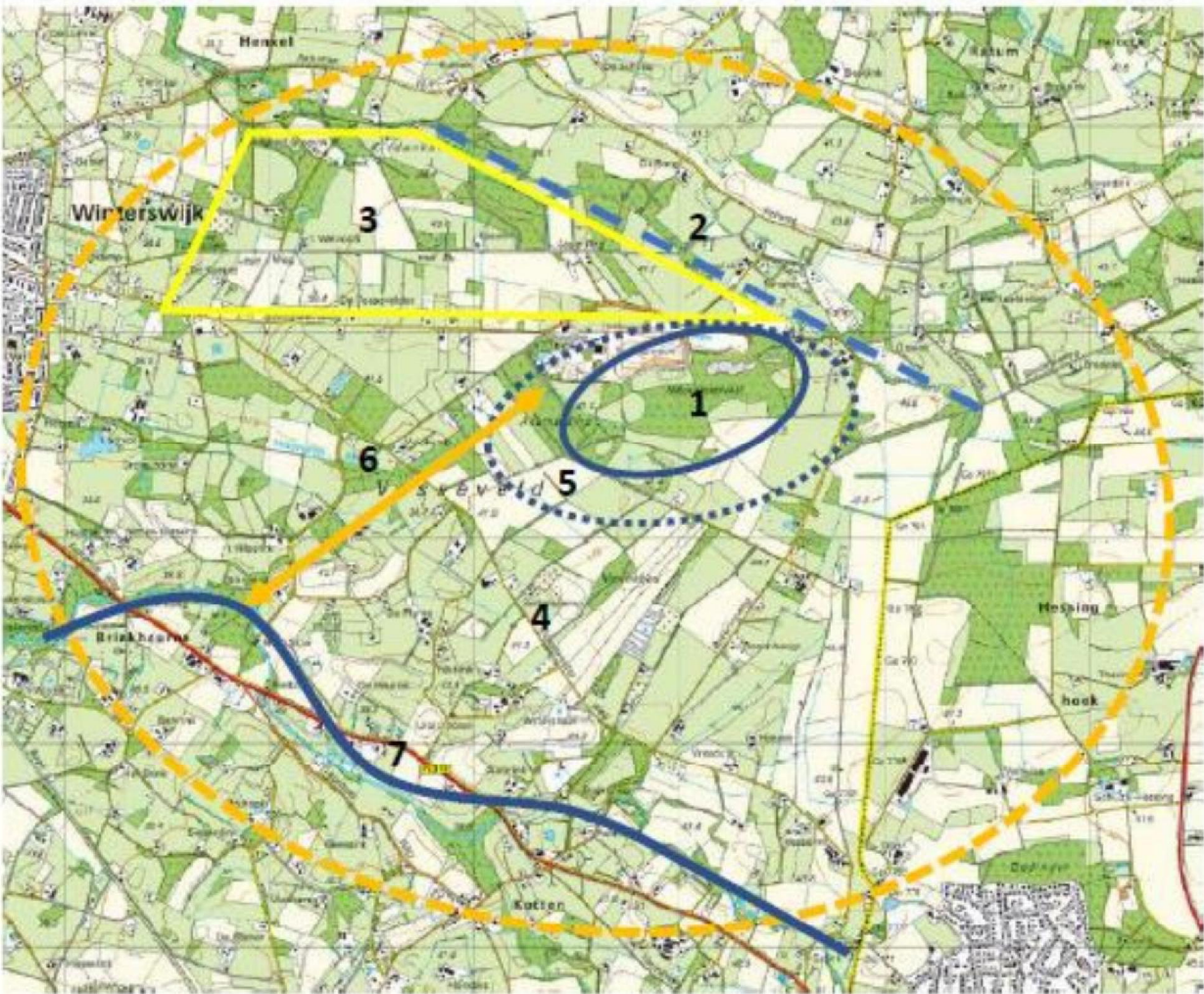
4. Natuurontwikkeling

- **Natuurmaatregelen ter versterking van het cultuurhistorisch en ecologisch landschap (kans).**

Onderzoek naar ontwikkelen verbindingzones (kader GMS): bijv. nieuwe bospercelen, ontwikkelen van schrale voedselarme zones, etc.

Samenwerking van Provincie, Waterschap en Gemeente

Kansen en opgaven voor landschap en natuur omgeving Steengroeveweg

1	Willinks Weust Herstel maatregelen, grotendeels uitgevoerd.
2	Willinksbeek Kansen: landschappelijk inrichting als bosbeek (beekbegeleidende beplanting, robuuste verbinding)
3	Landschapsversterking jonge ontginningen landschap
4	Basiskwaliteit natuur en landschap. Opgaven voor geheel Winterswijk
5	GMS overgangsgebieden, contour indicatief
6	Verbindingen bos - beek
7	Boven Slinge versterken beekbegeleidende beplanting, robuuste verbinding, waterkwaliteit

Overige ontwikkelingen in de buurt

- **Uitbreidingsplannen camping 't Winkel**

Een project om rekening mee te houden voor de buurt.

Ontwikkeling vindt plaats binnen de huidige planologische ruimte.

- **Steengroeve Theater**

Groeve 3 / 4 wordt vanaf 2010 gebruikt als decor voor het Groeve Theater.

Ook in 2022 weer met **5.1.2e**

Belangrijk: zeer beperkte intentie en frequentie: max. 4x per jaar in aug./sept.

Steengroeve Theater: impressie

Complexiteit vraagt om integraliteit

- **Integrale aanpak essentieel over vele thema's:**
 - Economisch
 - Archeologie – paleontologie
 - Onderwijs en wetenschap
 - Natuur – ecologie – biodiversiteit
 - Toeristisch recreatief
 - Gezondheid
 - N2-dossier
 - Cultureel
 - Handhaving / gezondheid

Belang / rol provincie Gelderland

- **Economisch belang:**
 - Toeristisch/recreatief:
 - Realisatie van het Steengroeve museum: goed voor de hele achterhoek en zet Gelderland ook (inter)nationaal op de kaart
 - Bestemmingsplan museum
 - Fondsenwerving
 - M.b.t. Sibelco:
 - Gezondheid omgeving en handhaving
 - Zekerheid voor toekomstige bedrijfsvoering
 - Aanleg gasleiding (2022)
 - Cofinanciering wegomlegging uitbreiding Sibelco
- **Natuurontwikkeling breed:**
 - GMN
 - Biodiversiteit
 - SPUK
- **Zorgvuldig betrekken omgeving:**
 - Er gebeurt ook voor hen veel
 - Integrale coördinatie vereist

Concrete vragen aan provincie

- De provincie heeft, in nasleep van de aanwijzing van Natura2000 gebied (Willinks Weust), een grondruil toegepast met Sibelco zodat zij hun bedrijf ook op langere termijn voort kunnen zetten. Als gevolg hiervan zal ook een wegomlegging moeten worden gerealiseerd.
Welke rol gaat de provincie hier financieel in spelen?
- Graag zouden we weer eens **bijpraten over het natuur beheerplan**, de onderzoeken die gedaan gaan worden (hoe nemen jullie de huidige ontwikkelingen daarin mee) en onze eigen analyse van natuurnetwerken en hoe die versterkt zouden kunnen worden in het gebied.
- Hoe kijkt de provincie aan tegen de komst van het Steengroeve Museum? De fondsenwerving voor het museum loopt, maar we lopen bij de provincie vast. **Hoe is er vanuit de provincie tot nu toe gekeken naar provinciale subsidies? En hebben jullie nog tips voor ons / stichting Terra Temporalis?**

En onze vraag in het algemeen

Alle activiteiten in het gebied grijpen zo in elkaar dat we ze niet meer afzonderlijk kunnen zien. Dat doet de omgeving ook niet. Daarom willen we de provincie vragen om deze gebiedsontwikkeling meer gezamenlijk en integraal te gaan aanpakken en hier ambtelijk en bestuurlijk op te anticiperen. Daarom de vraag:

Hoewel het gedeelte voor Willinks Weust in het RAK zo goed als afgerond is, spelen er nog altijd ontwikkelingen die belangrijk zijn en waar de provincie een rol in heeft (handhaving Sibelco, komst museum, wegomlegging, natuurontwikkeling, etc.). Hoe kunnen we de provincie het beste blijven aanhaken?

- Is er een integraal aanspreekpunt die vanuit de provincie het overzicht heeft over het hele gebied? (en niet alleen op deelvlakken?).
- Het organiseren van een startbijeenkomst met provincie en gemeente met als doel: gezamenlijkheid en samenwerking bepalen. (met vakgebieden economie/recreatie, cultuur, ecologie, onderwijs, handhaving, etc (ook vanuit provincie aan te vullen)).

44544825

0040

College – MT, 22 februari 2022

Gebiedsontwikkeling Steengroeve

Winterswijkse schatten uit het verleden
doorgeven aan de toekomst

